

KRASZNAHORKAI BALÁZS: HASADÉK

Egy maréknyi euróért

SZÍJÁRTÓ IMRE

A HASADÉK A CSALÁDI TRAUMÁT A BALLADA ESZKÖZEIVEL DOLGOZZA FEL.

Simó Sándor arra buzdította a társnöványait, hogy az első filmjüket merítsék a saját környezetükből, a téma és a megközelítés tehát legyen személyes. Simó első osztályának tagjai közül nem mindenki fogadta ezt el: a 2002-es *Hukkle* nem Pálfi György „Így jöttem”-története. Krasznahorkai Balázs a második Simó-osztály tagjaként Pálfi útját járja, mert a *Hasadékot* nem lehet közvetlen önéletrajzi kódok alapján olvasni. Kétségtelen ugyanakkor, hogy az alkotónak mindenhez köze van, ebben az értelemben tehát a személyesség körét érdemes rendkívül tágra venni. A *Hasadék* ősi képzeteket mozdít meg, ezeket a ballada ugyancsak ezeréves eszközeivel dolgozza fel – apa és fia egymásra találásáról van szó, ami éppúgy fájdalmas, mint az egyébként látszólag könnyen vett elszakadás. Az apa-fiú konfliktus azonban csak az egyik a feszültségekkel egyébként talán túlságosan is megterhelt filmben: az apát (Bálint szerepében Molnár Levente) nyomasztja a történetben testi valójában meg nem jelenő saját apjának öröksége, a közöttük levő fiú és unoka (Simon – Babai Dénes)

mindkettejükhez súlyos félelmekkel viszonyul. „Senki sincs, aki ne kívánta volna az apja halálát” – mondja Dosztojevszkij, amivel egyszerre jelezzük a közöttük levő indulatok hőfokát és mitologikus beágyazottságát. A békétlenségek sora azonban nem teljes ezzel, hiszen a Máramaros megyéből Budapestre menekült Bálint rossz viszonyban van a testvérével, birtokjogi perben áll továbbá a Dumitrunak (Orbán Levente) nevezett helyi banditával és talán mindennel, ami ehhez a filmben őseredetinek ábrázolt világhoz valaha kötötte.

A *Hasadékban* a ballada előadásmódja összefonódik a művészfilmmel – kihagyásos szerkezet itt és ott, elhallgatások a cselekményvezetésben itt és ott, sötét tragédiák árnyékai tűnnek fel a kétnyelvű partiumi faluban rekedtek körében éppúgy, mint annál a szereplőnél, aki kiszakadt innen. A lélektani drámára rakódik valamiféle környezetrajz, amelyben a földnyilvántartás tisztázatlanságai és a csicskáztatás éppúgy szerepel, mint Bálint testvére feleségének sorsában a nem is olyan idők egy majdnem törvénytörő korai

„Thrilleres eszközkészletet használ”

(*Hasadék* – Molnár Levente, Babai Dénes és Kovács Lajos)

halála vagy a vidék fiataljainak elkallódása, amit súlyosbít Simon és barátnője homályosan körvonalazódó abortusz-ügye. Mindebben a problémahalmazban kissé zavaró belső rímert teremt, hogy Simon kiváltása az adósrabszolgáságból ugyanúgy kétezer euróba kerül, mint az abortusz – nagyjából ugyanakkora az ára egy létező és egy meg nem született ember életének. A film mindehhez következetes thrilleres eszközkészletet használ, ami egyaránt érvényesül a filmi jövőidő sejtetéseiben és az egyes jelenetek megalakításának módjában.

Féltő ugyanakkor, hogy az egész filmnek nincsen önmozgása, az egyes részeket a nem túl távolra látó alkotói akarat irányítja: a Budapestről az apja temetésére hazatérő főszereplőnek talán azért robban le a drága kocsija, hogy a jelenetkezés gyalog kíséresse őt egyenesen a temetési menethez, a fia azért kezd verekedni egy suta jelenetben a helyi művházban, az apja hazavihesse, valamennyi szereplő pedig abból a megfontolásból szűkszavú, hogy ne kelljen a személyiségét alaposabban kibontani. A ballada – valamint a művészfilm és a thriller – nem jelzi a szereplők szándékainak változásait, ez műfajtudatunk szempontjából rendben volna. De mi vezet az apát onnan, hogy a fiát gyámságba akarja adni (egyébként miért csak egy évre?), addig, hogy mindenáron magával akarja vinni Magyarországra? A fiú aztán egy jeleneten belül törbeccsalja, majd fegyverrel védi az apját – az előbbi alapos megfontolás és szervezkedés eredménye talán, az utóbbi a szeretet hirtelen fellángolásáé; apában és fiában mély nyomokat hagyott a régi ellenségeskedés, de könnyen fölébred az aggodalom. Mindehhez tartozik a táj dolga: a film hangulatai Kárpátok egyszerre lenyűgöző és komor látványához illeszkednek, de könnyen előfordulhat, hogy mindez nem több kulisszánál. Mint ha a helyszíneresők, akik megtalálták a címbe, amúgy kétségtelenül gyönyörű *hasadékokat*, előbbre járnának az alkotói mondanivalóknál.

HASADÉK – magyar, 2021. Rendezte: **Krasznahorkai Balázs**. Írta: **Krasznahorkai Balázs, Lengyel Balázs** és **Lovas Balázs**. Kép: **Réder György**. Zene: **Fügedi László**. Vágó: **Politzer Péter**. Szereplők: **Molnár Levente** (Bálint), **Babai Dénes** (Simon), **Kovács Lajos** (Colonel), **Orbán Levente** (Dumitru), **Lovas Rozi** (Judit), **Tzafetás Roland** (Dumitru embere). Gyártó: **AGA Media /Pipacs Film**. Forgalmazó: **Budapest Film**. 93 perc.